

GOMÀ, Enric (ed.); CAMPS, Magí; MARTÍN LLORET, Míriam; ORTEGA, Rudolf;
RODRÍGUEZ MARINÉ, Maria; SOLIVELLAS, Ivan; VIDAL, Pau (2021).

Molt a favor: 57 propostes i un pacte per la llengua.

Vic: Eumo.

Recordo que en una xerrada fa anys sobre els futurs de la nostra llengua, algú del públic amb pruija activista en el col·loqui posterior va sentenciar tot planyent-se: «Més propostes de com hem d'actuar que no pas tantes anàlisis». El llibre que acaba d'arribar a les llibreries, *Molt a favor. 57 propostes i un pacte per la llengua* (Eumo), coordinat per Enric Gomà, amb sis autors més —Magí Camps (*La Vanguardia* i l'IEC), Míriam Martín Lloret (Optimot), Rudolf Ortega (*El País*), Maria Rodríguez Mariné (*Ara*), Ivan Solivellas (Plataforma per la Llengua) i Pau Vidal (Vilaweb)—, sembla que es faci ressò d'aquest lament. Els autors, reconeguts divulgadors i assessors de la llengua, fan cinquanta-set propostes per a millorar-ne l'ús amb dosis, gens iconoclastes, de possibilisme i pragmatisme (quina diferència amb la contundència de confrontació del manifest *Koiné* de fa pocs anys! *Els favorables* confien que fins i tot el Partido Popular pot contribuir a normalitzar la llengua! Totes les propostes, ens diu Gomà en el pròleg amb el seu estil inimitable puntejat amb zeugmes, les han de poder realitzar els ciutadans interessats per la llengua en un termini de quatre anys (un termini que seria normal si el país fos normal), sense haver d'implorar sempre subvencions de les administracions i sense haver d'esperar al Gran Dia de la Independència. Els capítols volen ser desenfadats, clars, sense bibliografia ni faramalla acadèmica. Cap autor no té el carnet oficial de sociolingüista.

Els cinquanta-set capítols del llibre són de mal resumir per la seva varietat. En destacaria l'interès repetit per aconseguir que aparegui i es difongui un català col·loquial de masses, amb els vulgarismes que calgui, ja sigui als xous d'impacte (*reality shows*) o a les discoteques, tot explorant els recursos propis de la llengua i donant espais a la creativitat. Els autors rebutgen el rol antipàtic d'inquisidors enderiats en pureses inabastables. En destacaria la cura amb què parlen dels nostres països de llengua catalana. Critiquen la prepotència amb què sovint els catalans tractem els valencians i els illencs i, significativament, cap autor no usa mai el terme *Països Catalans* sinó *països de llengua catalana* o *territoris catalanoparlants* i tots repeteixen que les autoritats que remenen les cireres són una santíssima trinitat: l'Institut d'Estudis Catalans, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i la Universitat de les Illes Balears, tal com diuen els estatuts d'autonomia respectius. En destacaria l'afany de modernitzar tant la llengua en el món inacabable de les xarxes com els arguments en un país amb Ciutadanos i companyia, sempre malaltissament amb les urpes contra la llengua pròpia del país, sempre. Com escriu Rodríguez Mariné (*Ara*), «l'intent de normalitzar el ca-

talà a l'escola s'estén com una taca d'oli. I les pobres famílies amb consciència lingüística (que cada cop estan més amb minoria, sobretot a les grans ciutats) no saben com contrarestar-lo». En subratllaria l'interès per lligar la lluita feminista amb la lluita per la diversitat lingüística —lligam tristament poc freqüent—, així com les denúncies de la discriminació contra el català en el món sanitari —sobretot la que pateixen la gent menuda i els nostres grans, els més vulnerables quan han d'explicar els seus mals en una llengua que no és la seva a metges o infermers que van tan *panxos* de monolingües per la vida. «Com més íntima és la situació, més costa parlar en una llengua que no és la pròpia».

Els capítols busquen ser doncs sobretot pràctics i no volen convidar a la llagrimeta, si bé s'esquitlla algun toc d'alarma: «percebem que la llengua estàndard està actuant com un corró de la diversitat geogràfica i social. I, per acabar-ho d'adobar, tots els indicadors apunten a un progressiu i indeturable abandonament de la llengua i usos socials que fa témer l'abandonament en els usos familiars».

Hi ha més perles en el llibre, però les reservem per als fanàtics de la llengua, que hi trobaran un tou d'idees. Un article col·lectiu (un pacte per la llengua) tanca el volum i decep una mica. ¿Com gosar competir amb els milers de pàgines denses i avorrides de les revistes acadèmiques (*Revista de Llengua i Dret* i *Treballs de Sociolingüística Catalana*) que no paren de fer necròpsies a la llengua? De ben segur que les propostes de tots colors d'aquest llibre seran més amenes i, fins i tot, les hauria de llegir abans d'anar a dormir el nou (o nova) director/a general de Política Lingüística, que, comptat i debatut, serà qui haurà d'afluixar més d'una vegada la mosca, perquè la mà negra dels mercats afavoreix més sovint les llengües grans.

Un comentari final: trobo a faltar una visió més sociològica i antropològica de la llengua. Els set autors, en el pacte de conclusió establert entre tots ells, citen un fragment del sovint recordat discurs de Joan Solà davant del Parlament de Catalunya el 2009: «Hauríem d'aspirar a crear les condicions polítiques i socials que facin que el català sigui, als territoris on es parla, una llengua útil i necessària [...]. És difícil, però la dificultat queda molt diluïda quan hi ha un veritable poder polític i un sentiment *natural* irrenunciable de mantenir la personalitat pròpia». Destaco *natural* amb cursiva perquè aquest adjectiu no és gens aplicable a la lleialtat lingüística (aquest sentiment) que proclamava i practicava el gran col·lega Joan Solà. La lleialtat lingüística, com han analitzat la perspicaç Kathryn A. Woolard al llarg de la seva dilatada carrera d'observadora participant a Catalunya o Peter Berger a *La construcció social de la realitat* (1966, traducció catalana el 1988), és una construcció social que té poc de natural. Aquesta simplificació en la concepció de la llengua és característica de filòlegs, poc formats en les ciències socials.

Emili BOIX-FUSTER
Universitat de Barcelona